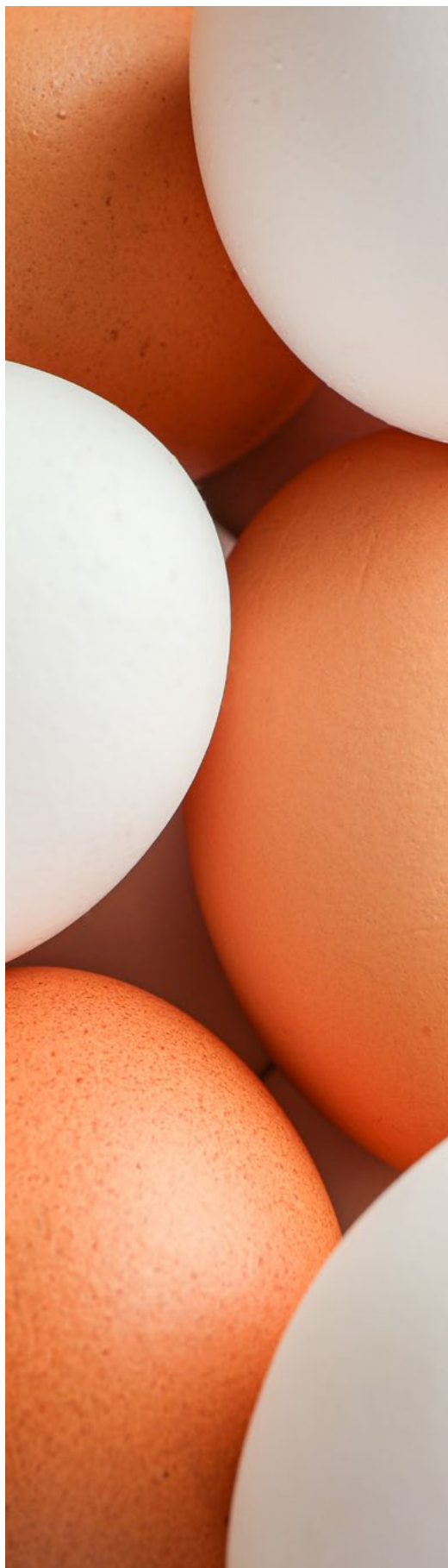

MÅNDAGEN DEN 18 MAJ 2020

KontrollNytt

NYHETSREV FÖR LIVSMEDELSKONTROLLEN I SVERIGE

KONTROLLNYTT

- 3 **UR KRISTINAS PERSPEKTIV**
Förberedelser
- 4 **CORONATIDER**
Livsmedelskontroll i Coronatider -
en kommun berättar
- 5 **LAGSTIFTNING**
Förslag - kommunerna kontrollmyndighet för
material i kontakt med livsmedel
- 6 **LIVSMEDELSFUSK**
Med fokus på livsmedelsfusks
- 7 **DRICKSVATTEN**
Kontroll av dricksvattenanläggningar
- 8 **EU REGLER**
Regelutveckling kräver samarbete - intervju
- 9 **KONTROLL**
Myndighetsrapporteringen - grund till förbättringar
- 11 **LÄNSSTYRELSENA**
Fördjupad vägledning om groddar och fröer för
groddning
- 11 **LÄNSSTYRELSENA**
Ny vägledning om registrering av livsmedelsföretag
- 11 **LÄNSSTYRELSENA**
Nationell kontrollplanering primärproduktion
- 11 **LÄNSSTYRELSENA**
Länsstyrelsedagar 2020
- 12 **LÄNSSTYRELSENA**
Revisionsdagarna

CORONATIDER

Låt mig börja med att presentera mig. Jag heter Kristina Ohlsson och är ny chef för område Styrning och Vägledning vid Livsmedelsverket. Jag är dock inte helt ny på Livsmedelsverket utan har arbetat på verket i dryga åtta år, bland annat som verkets chefsjurist. Jag ser verkligen fram emot att arbeta med alla de frågor som rör livsmedelskontrollen och hur vi på Livsmedelsverket på bästa sätt kan leda, stödja och följa upp kontrollmyndigheternas arbete. Under de första månaderna på mitt nya jobb har jag fokuserat på att lära mig mer om verksamheten och vad kontrolluppdraget innebär i praktiken. Jag hade även planerat in studiebesök.

Sedan kom Corona och ställde mycket på ända!

Plötsligt förändrades så mycket av det vi har tagit för givet. Vi har en helt ny situation att hantera, för oss som individer, som kontrollmyndigheter och för samhället i stort. Det finns många osäkerhetsmoment och vi vet inte hur länge det här kommer att pågå.

Vid Livsmedelsverket har vi försökt stötta kontroll-

myndigheterna och företagen genom att ta fram vägledande material, bland annat genom att publicera frågor och svar på Livstecknet och på webben samt genom att anordna webinarium.

Vårt huvudsakliga budskap nu under krisen är att livsmedelskontroll är en samhällsviktig verksamhet i samband med kris, men att viss verksamhet inom livsmedelskontrollen är viktigare att hålla igång än annan. Just nu behöver livsmedelskontrollen även bidra till att livsmedelsförsörjningen inte störs och se till så att sjukvården inte belastas.

Coronakrisen medför att alla livsmedelskontrollmyndigheter behöver prioritera om sin verksamhet. Vi måste hitta nya sätt att lösa våra uppgifter eller rycka in på nya områden. Vardagen blir annorlunda oavsett var i landet man arbetar. Vi får anpassa oss och bedöma läget löpande – med flexibilitet, tillit och förståelse. Den här ansträngda perioden kommer inte att vara för evigt; därför är det viktigt att vi är uthålliga och jobbar på så gott vi kan med våra uppgifter.

Situationen med Coronautbrottet har också medfört att Livsmedelsverket har tvingats skjuta på vår utbildningsturné. Vi planerar nu för att hålla utbildningarna under hösten istället. Det förutsätter dock att Folkhälsomyndigheten då har hävt sina rekommendationer om begränsningar av möten och resor.

Vi får hoppas att det inte dröjer allt för länge innan vi kan gå tillbaka till en mer vanlig vardag. Fram till dess behöver vi som sagt hålla i, hjälpas åt och göra det bästa av situationen. Vi får inte heller glömma att ta tillvara på allt som kan ge lite glädje, såsom att våren är här.

Kristina Ohlsson

**Kristina Ohlsson, chef för livsmedelskontrollen,
Livsmedelsverket**

Livsmedelskontroll i Coronatider - en kommun berättar

Alla myndigheter i livsmedelskedjan påverkas av Coronakrisen.

En del har anställda som smittats av viruset, livsmedelsverksamheter ändrar inriktning för att klara krisen och nya arbetsuppgifter dyker upp. Livsmedelsverket har informerat om lämpliga prioriteringar, men varje myndighet behöver också göra sina egna prioriteringar. KontrollNytt har pratat med Nyköpings kommun som berättar hur de har anpassat kontrollen under nuvarande omständigheter.

KontrollNytt har pratat med Amal Shabibi som är chef för livsmedelsenheten i Nyköpings kommun. Amal delar med sig om hur de tänkt kring och prioriterat sin livsmedelskontroll.

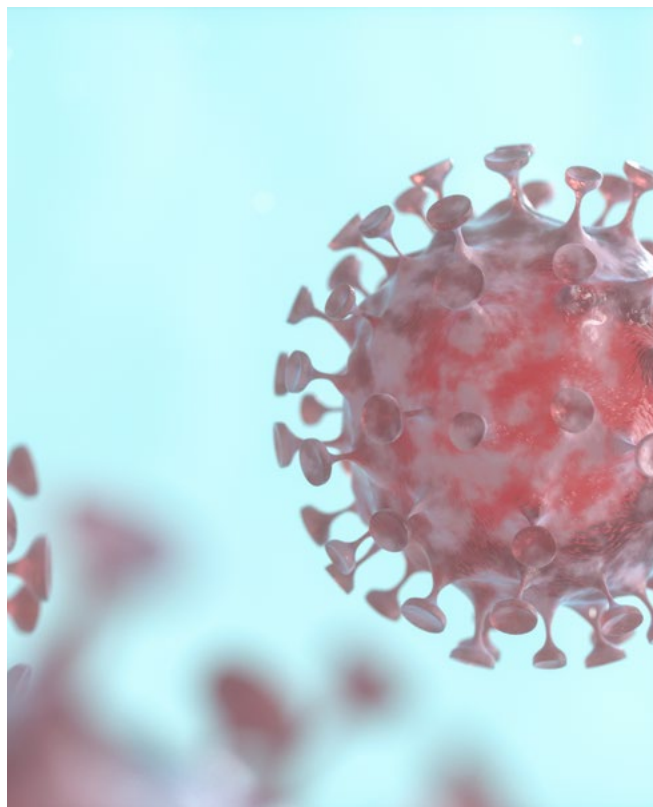
Amal berättar att det i början av april blev tydligt för dem att den här krisen inte kommer att vara kortvarig. Krisen kan pågå i månader och det har lett till att de lagt om sin strategi för vad de ska jobba med och hur de ska prioritera i verksamheten framöver.

– Före april månad befann sig hela samhället och även vi i en chocksituation. Vi visste inte hur den här pandemin skulle komma att påverka oss. Vi befarade att samhället skulle stängas ner totalt och att många av oss skulle bli sjuka samtidigt. Vi var tvungna att tänka det värsta, planera dag för dag och prioritera det mest viktiga inom vår verksamhet, berättar Amal.

– Några veckor senare såg vi att vi inte hamnade där, fortsätter Amal. Serveringarna är fortsatt öppna, många verksamheter har ändrat i sin hantering och börjat med catering eller ”take away” och försäljning över Facebook och sociala medier. Många har också börjat med kampanjer eller skänker mat till andra.

Amal berättar vidare att de nu försöker arbeta med livsmedelskontroll på ett sätt som är så likt en normal situation som möjligt (Likhetsprincipen). Men inom äldreomsorg och på lasarettet gör de fortsatt inga kontroller.

– Har det varit viktigt med livsmedelskontrollen för att

skydda människors hälsa tidigare så är det ännu viktigare nu när vården är högt belastad med andra patienter, säger Amal. ”Det här är vårt största bidrag till samhället i den här krisen och det är därför som vårt jobb är samhällsviktigt.”

”Vi har slutat förboka kontrollerna som vi gjorde under krisens början, men väl på plats ska vi fortsatt visa hänsyn till den rådande situationen, vara informativa och behjälpliga i vår myndighetsroll.

Vi frågar om deras verksamhet har påverkats på något sätt eller om de har ändrat något i sin verksamhet. Har de någon ny hantering eller har de på annat sätt ändrat i sin verksamhet kan inspektörerna göra avsteg från kontrollplanen och anpassa kontrollen utifrån de faktiska förhållandena. Det är viktigt att inspektörerna vågar lita på sin kompetens! I kristider ökar till exempel risken för fusk med livsmedel.”

– RASFF och utredning av misstänkta matförgiftningar har fortsatt högst prioritet men dessa hanterar vi i vår ordinarie verksamhet så långt det går, säger Amal.

Amal avslutar med att konstatera att nu har de övat ett tag och är ganska bra inkörda på att vara i beredskap och att vara flexibla.

Förslag – kommunerna kontrollmyndighet för material i kontakt med livsmedel

Just nu är ett förslag på ändringar av livsmedelslagen ute på remiss. Ändringarna ska möjliggöra att hela området material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel omfattas av livsmedelslagens tillämpningsområde. Kommunerna föreslås ansvara för den offentliga kontrollen.

Bemyndiganden

Sverige saknar i dag ett heltäckande regelverk som kompletterar EU-bestämmelserna om material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel, så kallade kontaktmaterial. Bakgrunden till detta är att livsmedelslagens tillämpningsområde inte omfattar kontaktmaterial. Offentlig kontroll inom området genomförs endast hos livsmedelsföretagare och av dennes användning av kontaktmaterial. Kontroll i tidigare led utförs inte, det vill säga hos de företag som tillverkar, importerar eller distribuerar kontaktmaterial. Detta betyder att köksmaskiner, husgeråd, pappkartonger och andra produkter, som ännu inte kommit i kontakt med livsmedel och som saluförs, inte är föremål för offentlig kontroll i Sverige. Undantaget är de produkter som regleras i förordning (EU) nr 284/2011 avseende import av köksredskap i plast av polyamid och melamin från Kina och Hong Kong där viss kontroll sker vid införsel till Sverige.

Under 2018 fick Livsmedelverket ett regeringsuppdrag som syftade till att ta fram ett förslag på avgiftsmodell för kontrollen av kontaktmaterial. Inom ramen för det arbetet gjordes en övergripande kartläggning av antalet företag som kan komma att bli berörda, det vill säga som omfattas av EU:s bestämmelser av kontaktmaterial. Det är företag som släpper ut kontaktmaterial på marknaden vilket inkluderar alltifrån tillverkare till detaljhandeln. Med hjälp av uppgifter från bransch-

föreningar samt sökningar gjorda på internet gjordes en uppskattning som visade att det kan vara uppemot 14 000 företag¹ i Sverige som berörs. Majoriteten av dessa återfinns inom detaljhandeln.

I det förslag som nu är på remiss föreslås ändringar av livsmedelslagen så att hela området kontaktmaterial kommer att omfattas av livsmedelslagens tillämpningsområde. Vad gäller den offentliga kontrollen så föreslås kommunerna få det operativa kontrollansvaret för kontaktmaterial vid anläggningar som inte är livsmedelsanläggningar. Livsmedelsverket föreslås få uppdraget att vara central samordnande myndighet och länsstyrelserna får motsvarande uppdrag inom länet. Den nya kontrollen ska enligt förslaget finansieras med avgifter.

I förslaget går att läsa att överträdelse av skyldigheter, villkor eller förbud som finns i livsmedelslagen, i föreskrifter som meddelats med stöd av livsmedelslagen eller i det unionsrättsliga regelverket ska bestraffas med böter. Även systemet med sanktionsavgifter ska omfatta kontaktmaterial.

Förslaget till ändringar i livsmedelslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

[Det går att läsa förslaget i sin helhet på regeringskansliets hemsida.](#)

[Här kan du läsa Livsmedelverkets rapport från 2018 om förslag på avgiftsmodell för kontrollen av kontaktmaterial.](#)

¹ Kartläggningen är inte fullständig. De företag som ringats in i kartläggningen är antingen tillverkare eller återförsäljare av material och produkter inom olika områden såsom t.ex. plastförpackningstillverkning, saluföring av hushållsapparater, glas- och porslin etc. Huruvida det rör sig om just tillverkning/försäljning av material och produkter i kontakt med livsmedel är oklart, varför osäkerheten kring det faktiska antalet företag är stor.

Med fokus på livsmedelsfusk

Livsmedelsverket har arbetat aktivt under flera år med att upptäcka och motverka livsmedelsfusk. Tack vare ett regeringsuppdrag som löper under 2020–25 ska Livsmedelsverket nu förstärka och vidareutveckla insatserna mot livsmedelsfusk än mer. Det innebär att vi söker ett ökat samarbete med kontrollmyndigheter och livsmedelsbransch.

Under 2019 låg fokus bland annat på att undersöka hur stor omfattningen av fusk faktiskt är i Sverige, men också vilken karaktär det har. Kartläggningen sammanfattades i en rapport. Den släpptes i samband med Livsmedelsverkets årliga Vintermöte med livsmedelsbranschen som i år hade temat fusk (läs mer i länken nedan).– De viktigaste insikterna var att fusk kan finnas i alla delar av livsmedelskedjan och kan drabba alla branscher. Det är snarare tillfällena som avgör var det fuskas. Omfattningen av fusk är svår att beräkna, men med hjälp av studier av närliggande branscher och länder kan den uppskattas vara upp till 3 procent av livsmedelsomsättningen, vilket innebär 9 miljarder kronor, berättar Carolina Liljenstolpe på Livsmedelsverkets Utvärderingsavdelning som projektlett och författat rapporten.

Rapporten ligger också till grund för hur Livsmedelsverket framöver ska arbeta med omvärldsbevakning av livsmedelsfusk som är en del av det proaktiva arbetet. Bland annat ska uppgifter från myndighetsrapporteringen och kunskap utifrån informationsdelning i nätverk (bland annat kontrollmyndigheter eller bransch) användas i omvärldsbevakningen.– Genom en strukturerad omvärldsbevakning kan vi få en bättre bild av vilka marknader som skulle kunna bli utsatta, säger Jan Sjögren som är avdelningschef för Företag- och Myndighetsstöd, den

avdelning på Livsmedelsverket som ansvarar för samordningen av fuskarbetet.

Nytt regeringsuppdrag för att förstärka arbetet mot fusk

I december fick Livsmedelsverket ett regeringsuppdrag, som löper under åren 2020–25 och omfattar totalt 18 miljoner kronor. Pengarna blir ett viktigt tillskott för att förstärka och vidareutveckla arbetet med att bekämpa fusk, både proaktivt och genom riktade kontroller och kontrollprojekt.

Kontrollmyndigheternas viktiga roll

Den nya kontrollförordningen, EU 2017/625, som trädde i kraft i december 2019 tydliggör kontrollmyndigheternas uppdrag att genom kontroll identifiera eventuella avsiktliga överträdelser som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande. SANTE F utför under de närmaste åren revisioner av medlemsstaternas livsmedelskontroll, med fokus på förmågan att upptäcka, förhindra och beivra livsmedelsbedrägerier. Livsmedelsverket stöttar, precis som tidigare, kontrollmyndigheterna i arbetet.

– De kommunala kontrollmyndigheterna har en central roll i bekämpningen av fusk, särskilt i och med att nya kontrollförordningen ställer krav på det. Livsmedelsverket stöttar genom att till exempel ta fram stödtexter om hur man kan kontrollera spårbarhet och verifiera livsmedelsinformation, vilket kan leda till att fusk upptäcks. Dessutom planerar vi för olika nationella kontrollprojekt, som vi vet är ett effektivt och uppskattat arbetssätt, avslutar Jan Sjögren.

Men det är inte bara kontrollmyndigheterna som är viktiga samarbetspartners för att bekämpa fusk. Livsmedelsverket ska också arbeta tillsammans med företag och branschorganisationer för att upptäcka och motverka livsmedelsbedrägerier. Det handlar bland annat om att uppmuntra företagen att tipsa livsmedelskontrollen om misstänkt fusk.

Länkar:

[Fusk kan förekomma i hela livsmedelskedjan](#)

[Stödtexterna finns att hämta på Livstecknet.](#)

Tips! I slutet av Nyhetsbrevet kan du läsa hur du gör för att få inloggningsuppgifter till Livstecknet om du saknar det.

Kontroll av dricksvattenanläggningar

Kontroll av dricksvattenanläggningar anses av många som ett svårt arbetsområde och det prioriteras därför inte i den utsträckning som behövs. Detta har konstaterats många gånger i den rapportering som kontrollmyndigheterna gör till Livsmedelsverket. Men hjälp finns att få!

Denna artikel skrevs innan Coronapandemin startade, så de förslag på samsynskontroller som föreslås kan vara lämpliga att avvakta med.

Kontrollbytdagar

Det är en hel del miljökontor som har utvecklat bra arbetsmetoder inom området och arbetsgruppen Dricksvatten för offentlig kontroll, den så kallade DOK-gruppen, som är en av Livsmedelsverkets nationella arbetsgrupper, vill därför slå ett slag för projektet ”Kontrollbytdagar”. Det har funnits sedan ett par år tillbaka men är fortfarande aktuellt.

Projektet, eller arbetssättet som man kanske ska kalla det, innebär exempelvis att man kommer överens med ett miljökontor i en annan kommun om att man får följa med på en inspektion eller revision inom dricksvattenkontroll. Kommunerna kan sedan utföra tillsynen omvänt kommunerna emellan så att det inte innebär någon arbetsmässig snedbelastning för det ena miljökontoret. Man kan utföra gemensamma inspektioner med uppdelade uppgifter, en skriver och den andra pra-

tar, som en skugginspektion eller på något annat sätt som man kommer överens om. Samarbetet ger en positiv utveckling i samsyn, stärker samarbetet och ökar kompetensen för båda parter.

Kompetens

DOK-gruppen rekommenderar också att alla inspektörer som arbetar med dricksvattenkontroll får gå den grundläggande webbutbildningen om dricksvattenföreskrifterna som finns på Livsmedelsverkets webbplats. Glöm inte heller att i årsplaneringen ge tid för inläsning på dricksvattenområdet och planera gärna in studiebesök på vattenverk för nya inspektörer inom dricksvattenkontrollen.

I detta sammanhang är miljöcheferna en viktig pusselbit för att legitimera och entusiasmera för ökad kompetens inom dricksvattenkontrollen. Tillsammans kan vi utveckla kontrollen av dricksvattenanläggningar till något mycket mer än vad som finns idag och det är både ett krav och ett behov.

Mer finns att läsa på [Livstecknets arbetsrum Dricksvatten och offentlig kontroll](#).

Inloggning på Livstecknet krävs för att kunna öppna länk.

Tips! I slutet av Nyhetsbrevet kan du läsa hur du gör för att få inloggningsuppgifter till Livstecknet om du saknar det.

Regelutveckling kräver samarbete

Hur är det att arbeta med att ta fram EU-gemensamma regler? Vilka samarbetsytor behövs för att göra det arbetet på ett bra sätt? I det här numret av KontrollNytt har vi stämt träff med Ann Mohlén Årling som arbetar på Livsmedelsverkets avdelning för EU-samordning och export.

Vi börjar med att fråga Ann vilka specifika frågor hon arbetar med. Ann berättar att hon arbetar med regler om vin- och sprit, kvalitet på jordbruksprodukter och GMO. Hon representerar Sverige på möten inom dessa områden i Bryssel. Hon håller också ett öga på regelverken om olivolja och skolfrukt/mjök.

Ann berättar vidare att hon och hennes kollegor deltar på EU-möten i Bryssel både på kommissionsnivå och på rådsnivå. De deltar också på möten i Codex Alimentarius som är FAO:s och WHO:s livsmedelsstandardiseringsprogram och i Internationella Vin Organisationen. Därutöver deltar de även i nordiskt samarbete.

– Vi försöker vara med och skapa regler som passar svenska förhållanden. Vi vill hjälpa till att förhandla fram regler som är enkla att förstå. Tydliga regler som inte går utöver målet, säger Ann.

– När vi tar fram underlag inför möten vill vi gärna ha en bild av hur vetenskaplig expertis, konsumenter samt branschen ser på frågorna. Om det behövs och är möjligt ber vi att få höra deras inställning, förklarar Ann.

– Vi arbetar även tätt tillsammans med andra medlemsstater som har ungefär samma inställning som vi i en fråga och så diskuterar vi förstås med varandra på avdelningen, fortsätter hon

– Samarbete är oerhört viktigt. Det är sällan Sverige ensamt kan göra sin röst hörd i de här sammanhangen, men det förekommer ibland om vi har riktigt goda argument, påpekar Ann.

KontrollNytt ber Ann berätta lite mer om hur hennes arbetsvecka kan se ut.

– Normalt reser jag iväg på möten ungefär två gånger per månad. Ibland kan det bli fyra, mer sällan inget möte på en månad. Ibland är jag borta en hel vecka men för det mesta är det bara två kvällar/en natt. Inför ett möte beställer jag resa och hotell samt ägnar tid åt oli-

Bild: Ann Mohlén Årling på studiebesök på ett vineri.

ka anmälningsprocedurer. Jag förbereder underlag och skickar det till Näringsdepartementet som tar fram en instruktion till mötet. Efter mötet skriver jag rapport som vanligen ska vara färdig inom 24 timmar och informerar särskilt eller vidtar andra åtgärder som aktualiserats på mötet. Sedan är det även en del arbete med att fylla i elektroniska reseräkningar både till EU-kommissionen och till verket.

Utöver alla möten är det förstås även löpande arbete med att besvara frågor från kontrollen om ”mina” ämnesområden, deltagande i avdelningens löpande arbete, deltagande i kurser, möten av olika slag med branschen och med andra myndigheter, berättar Ann.

Sammanfattningsvis kan jag säga att det inte finns några ”vanliga arbetsveckor” för mig”, avslutar Ann.

Men hur arbetar du nu under Coronatider, undrar vi.

– Just nu är alla fysiska möten inställda, börjar Ann. – En del frågor kommer ändå att kunna beslutas genom en skriftlig process och då behöver jag liksom inför ett vanligt möte ta fram underlag. Vi besvarar olika frågeformulär. Själv håller jag just nu på att ta fram ett ganska omfattande underlag rörande nya svenska regler på vinområdet, fortsätter hon.

Vilka tidsperspektiv har ni i era arbetsuppgifter frågar KontrollNytt vidare.

– Det varierar oerhört mycket. Ofta handlar det om snabba puckar. Ibland har vi mål som ligger långt fram i tiden. När jag började på Livsmedelsverket var ett av våra mål att lagstiftningen för vin och sprit skulle vara mer horisontell när det gäller närings- och ingrediensförteckning bland annat. På den tiden tyckte jag att det målet i stort sett var helt ouppnåeligt. Men idag börjar det närma sig, säger Ann.

Vad skulle du vilja ha för input från livsmedelskontrollen i ditt arbete, avslutar vi med att fråga.

Ann svarar att det varierar beroende på frågeställningarna hur mycket hjälp hon kan få från kontrollen med att ta fram underlag. Själv har hon kontakt med centra-

la kontrollfunktioner på Livsmedelsverket när det gäller reglerna om vin och sprit, kvalitet, GMO och olivolja.

När det är fråga om mer grundläggande regeländringar då en hel förordning arbetas om på rådsnivå, kommer många frågor upp på bordet samtidigt. Då hade det varit bra att i god tid i förväg kunnat samla ihop olika förslag från Sverige. – Vi tar gärna emot synpunkter och infallsvinklar löpande om sådant som vi kan arbeta för att förbättra i EU-regelverken, säger Ann.

– Samarbete behövs för att vi ska lyckas i vår strävan med att få fram enkla och tydliga regler, avslutar Ann

Myndighetsrapporteringen – grund för förbättringar

I början av varje år rapporterar alla kontrollmyndigheter information om sina livsmedels- och dricksvattenanläggningar till Livsmedelsverket. Information om kontroller som genomförts och information om beslut som fattats skickas in. Rapportering av en massa detaljer och därefter kanske uppföljande frågor. Varför görs det och vad är det bra för?

I Livsmedelsverkets uppdrag att följa upp livsmedelskontrollen ingår att titta på enskilda myndigheters kontroll. Det görs bland annat via myndighetsrapporteringen.

De uppgifter som kommer in granskas av Livsmedelsverket och en del myndigheter får frågor och gör kompletteringar för att kvalitetssäkra uppgifterna. Det krävs en hel del arbete innan informationen kan användas.

– När en myndighet laddar upp en fil sker först automatiska valideringar. Det är dels hårda valideringar eller schemafel som gör att filen inte går att ladda upp, dels mjuka valideringar som går att klicka förbi om myndigheten bedömer att det inte är något som är fel. Vi gör sedan ytterligare granskningar vilket kan leda till att vi återkopplar till en myndighet för att fråga om uppgifterna verkligen stämmer eller om det blivit fel, berättar Anton Andreasson. Anton arbetar på avdelning Kontrollledning och är en av de personer på Livsmedelsverket som tar hand om den information som rapporteras

in i myndighetsrapporteringen.

– Exempel på sådant vi frågar om är när en myndighetsåtgärd, det vill säga någon form av beslut, rapporteras in och denna är kopplad till en rapporteringspunkt, utan att det noterats någon avvikelse på den punkten. Vi kan också höra av oss ifall riskfaktorer eller anläggningstypning saknas på anläggningar trots att de inte är nyregistrerade, fortsätter Anton.

Anton berättar att tekniska problem drabbar ett flertal kontrollmyndigheter varje år.

– Vi förstår att det emellanåt krävs en del handpåläggning från myndigheterna och vi är tacksamma för det arbete som kontrollmyndigheterna lägger ned för att vi ska få så korrekta uppgifter som möjligt, säger Anton.

Resultaten från rapporteringen används för att se inom vilka områden kontrollen fungerar bra och inom vilka områden det finns förbättringsmöjligheter. Det gör att Livsmedelsverket kan prioritera var insatser som utbildningar och vägledande material behöver sättas in. Vi tar också hänsyn till annan information, som revisionsresultat och önskemål från myndigheterna, när vi beslutar vad som ska göras.

Om en lokal myndighets rapportering visar att en låg andel av anläggningarna totalt och/eller förhållandevis få av anläggningarna i de högre riskklasserna har kontrollerats, får myndigheten uppföljande frågor från

fortsätter på sidan 10

Livsmedelsverket. Vi ställer frågorna för att få veta anledningen till att kontrollen blev gjord i liten omfattning. – Att en mindre kommun utför lite kontroll ett år kan vara i sin ordning, för det kanske mest finns anläggningar med lite kontrolltid, säger Victoria Wahlman på Livsmedelsverkets avdelning Kontrollering. Men oftast är det så att lite utförd kontroll ett år tenderar att släpa med och inte kompenseras nästföljande år, så att en så kallad kontrollskuld uppstår. Kontrollen blir alltså inte utförd i enlighet med de enskilda anläggningarnas riskklassning och kan därför inte sägas vara riskbaserad.

Vad gäller anläggningar i hög riskklass (1-4) så bör de få kontroll åtminstone en gång varje år. Att kontroll av anläggningar i hög riskklass utförs är ett mått på hur riskbaserad kontrollen är. Därför följer Livsmedelsverket upp även detta, utöver den totala andelen kontrollerade anläggningar.

Vad beror det oftast på att kontrollen inte blir gjord enligt plan?

– I de flesta fall, ca 80 procent av dem som får uppföljande frågor, får vi svaret att olika typer av bemanningsproblem har gjort att myndighetens plan för kontrollen inte kunde hållas, säger Victoria Wahlman. Andra orsaker är krångel med verksamhetssystem, omorganisationer och att det tar tid att sätta sig in i nyheter från Livsmedelsverket vissa år när vi kommer med mycket nytt.

En del av EU

Resultaten från myndighetsrapporteringen rapporteras vidare till EU-kommissionen, som varje år får in en rapport från alla medlemsstater om hur kontrollen i livsmedelskedjan fungerar.

Att vi kan se hur olika delar av lagstiftningen kontrolleras och hur mycket avvikelser som hittas är viktigt också när EU-kommissionens revisorer från SANTE F kommer och granskar Sveriges kontrollsystem i livsmedelkedjan.

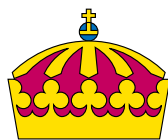
De operativa målen – en specialdel av rapporteringen

Alla delar av kontrollen i livsmedelskedjan har egna mål, till exempel livsmedelskontrollen, foderkontrollen och djurskyddskontrollen. Målen ska inriktas på gemensamt prioriterade fokusområden. Exempelvis fokusområdet kemiska risker, där målen ska sikta mot att minska hälsoeffekterna till följd av vissa miljöföroreningar, tungmetaller och mykotoxiner i livsmedelskedjan. Målen finns samlade i Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan (NKP).

Livsmedelskontrollens operativa mål rapporteras i myndighetsrapporteringen och varje mål har en egen rapporteringspunkt. Det är så vi kan se hur många kontroller som har utförts inom respektive mål och hur mycket avvikelser som har påtalats. Resultaten redovisas sedan i den årliga rapporten om kontrollen i livsmedelkedjan, tillsammans med de andra områdena.

Vi håller just nu på att sammanställa resultaten för målen som löpte 2017-2019. Det är över 30 000 kontroller som har utförts inom ett antal högprioriterade områden. Det är något som vi alla i kontrollen kan känna oss stolta över att ha utfört tillsammans!

NKP

Länssstyrelserna

Fördjupad vägledning om groddar och fröer för groddning i Kontrollwiki

En efterlängtd utökning och ett förtydligande av den vägledande text som finns om produktion av groddar och kontroll av fröer för groddning, samt groddning på restaurang kommer inom kort att publiceras på Livsmedelsverkets webbplats för fördjupning – Kontrollwiki. Även checklistorna för kontroll av fröer för groddning och kontroll av groddanläggningar kommer att uppdateras i samband med publiceringen av den vägledande texten.

Ny vägledning om registrering av livsmedelsföretag

Livsmedelsverket ser just nu över samtliga uppdaterade vägledande texter om registrering och godkännande av livsmedelsföretag. Texterna kommer att publiceras på Livsmedelsverkets webbplats för fördjupning – Kontrollwiki – före sommaren. I samband med detta kommer en helt ny vägledande text om registrering av livsmedelsföretag i primärproduktionen. Texten kommer att innehålla tydligare vägledning om bedömning av när en verksamhet i primärproduktionen uppfyller kriterierna för livsmedelsföretag. Texten utgår från förslagen som remitterades i början av året. Förhoppningen är att den nya vägledningen ska underlätta både registrering och registervård. Parallellt med detta pågår diskussioner mellan Livsmedelsverket, Jordbruksverket och länssstyrelsernas att anpassa länssstyrelsernas e-tjänst för registrering av livsmedelsföretag. Anpassningarna gäller både till den nya vägledningen och för att kunna registrera foderföretag.

Nationell kontrollplanering primärproduktion

En viktig del i den nationella planeringen av kontrollen av primärproducenter av foder och livsmedel är workshoppen om riskuppdateringen och omvärldsbevakningen. Årets workshop om detta kommer att hållas på Skype den 28 maj. Syftet med workshoppen är att se över den fleråriga planeringen och ge inriktning för kontrollen 2021. Deltar på workshoppen gör representanter från Livsmedelsverket, Jordbruksverket, SVA och länssstyrelserna. Fram till workshoppen arbetar workshopdeltagarna med att ta fram underlag från de olika myndigheterna. På workshoppen kommer nya eller ändrade risker diskuteras liksom ny eller ändrad lagstiftning, resultat från föregående års kontroll och revisioner och aktuella frågor. Därutöver kommer krav och förväntningar från konsumenter, företag och politiker att diskuteras och annan omvärldsbevakning som kan ha betydelse för kontrollen av primärproducenter. Målet är att få en samlad bedömning av vilka branscher som bör kontrolleras under 2021 och eventuella fokusområden för kontrollen. Hänsyn kommer också tas till 2020 års kontrollplanering och hur coronapandemin påverkar kontrollplaneringen.

Länssstyrelsedagar i Stockholm 21-22 oktober

I oktober kommer det att hållas två dagar med utbildning och information till all personal som arbetar med någon form av livsmedelskontroll inom primärproduktionen, alltså även tvärvillkorskontroll. Planeringen av schemat för Länssstyrelsedagarna pågår för fullt och dagarna kommer att bland annat innehålla föreläsningar om god kontrollsed, kontrollmetodik och spårbarhetskontroll så väl som flera parallella ämnesföreläsningar. Det kommer att finnas 150 platser. Ett anmälningsformulär kommer att komma ut inom kort så boka dessa dagar i kalendern redan nu. Kostnad för seminariet är 3790 kr/person.

fortsätter på sidan 12

Revisionsdagarna 2020

Blocka kalendern för 2020 års Informationsdagar om revision

Tid och plats

3 - 4 december 2020 på Clarion Hotel Gillet i Uppsala.

Målgrupp

Revisionsledare och sakkunniga från myndigheter som utfört revisioner (enligt artikel 6 i Förordning (EU) 2017/625) och skuggkontroller i livsmedelskedjan.

Program

Programmet är under framtagande.

Kostnad

Deltagande i Informationsdagar om revision är kostnadsfritt. Livsmedelsverket bjuder på lunch och fika.

Deltagarna står själva för resa, logi och kvällsmåltid.

Frågor kopplade till revisionsdagarna

Frågor besvaras av Åsa Hogmark revision@slv.se eller tel. 070 530 11 76.

Inloggning på Livstecknet

Livstecknet är livsmedelskontrollens eget forum där det finns möjlighet att ställa frågor, läsa aktuella nyheter och se vad som skrivs om kontrollen i media. För att få tillgång till allt detta så måste du vara medlem med egna inloggningsuppgifter. Att få det är enkelt.

Gå in på www.livsmedelsverket.se, välj ”Logga in” i övre högra hörnet. Där kan du ansöka om medlemskap. Välkommen!

